ETHOS- Европейска типология на бездомността и жилищното изключване

Бездомността е един от главните социални проблеми, на които Европейската стратегия за социална защита и социално включване обръща внимание. Превенцията за бездомност или настаняването на бездомните отново в жилища изисква разбиране на особените причини и процеси, водещи до бездомността, на широкото схващане за смисъла и значението на самото явление. FEANTSA (Европейска федерация на организациите работещи с бездомни хора) е разработила типология на бездомността и жилищното изключване, наречена ETHOS. Типологията на ETHOS започва с разбирането, че има три концептуални области или категории, които се родеят със същността на жилището, за да се нарече то "дом", а отсъствието на всяка една от тях може да се схване като състояние на бездомност. Да имаш дом може да се разбира в случаите: когато е налице адекватно на потребностите на лицето жилище (или пространство за обитаване), в което индивида и семейството му могат да упражняват изключително владеене за ползване (*физическа област*); когато лицето е в състояние да поддържа частни, вътрешно семейни отношения, както и да споделя желано общуване с лица извън семейството (*социална област*) и когато лицето има законов документ за настаняване и ползване на това пространство (*законова област*).

	Оперативна категория		Жилищни условия		Бележки към определението
Без покрив	1	Лица, живеещи навън без подслон, импровизирано	1.1	Обществено място или външно пространство	Спане на улицата или на публични места, без подслон, което може да се определи като ограничено по смисъл пространство за подслоняване
	2	Лица, подслонени в места за спешно настаняване	2.1	Нощен приют	Лица, без обичайно място място за подслон, пребиваващи в нощен приют, с елементарни условия за подслоняване
Без жилище	3	Лица, подслонени в приюти за бездомни	3.1	Приют за бездомни	Места, където престоят се предполага да е временен, с къс период на престой
			3.2	Временен подслон	
			3.3	Преходно подслоняване, поддържано от социални фондове	
	4	Лица в женски приюти	4.1	Приюти за жени	Настаняване на жени в приюти за защитата им от домашно насилие, където се предполага да имат къс престой
	5	Лица в приюти за имигранти	5.1	Временно настаняване/приемни центрове	Временно настаняване на имигранти за кратък период съобразно техния имигрантски статут
			5.2	Подслони за работници-мигранти	
	6	Лица, които трябва да бъдат освободени от институции	6.1	Наказателни институции	Без налично жилище след освобождаването на лицето
			6.2	Медицински институции*	Наложен удължен престой поради липса на жилище
			6.3	Институции за деца/социални домове	Без идентифицирано жилище след навършени 18 години
	7	Лица, които получават по-дълъг период на подкрепа (в резултат на бездомност)	7.1	Жилищна грижа за възрастни бездомни лица	Дълготраен престой в подслони за трайно установени бездомни лица (обикновено повече от една година)
			7.2	Защитено настаняване за трайно бездомни лица	
Несигурен дом	8	Лица, обитаващи жилище несигурно и нетрайно	8.1	Временно съвместно пребиваване в жилище на членове от семейството или на приятели	Временен престой в конвенционално жилище на друго лице поради липса на подслон и без възможност за самостоятелно владеене/ползване
			8.2	Без законно уредено подслоняване	Настаняване и заемане на жилище без законно наемане или незаконно настаняване в чуждо жилище
			8.3	Незаконно заемане на терен	Заемане на терен без законно право за това
	9	Лица, живеещи в жилище под заплаха от изгонване	9.1	Принудителна законна заповед за напускане на жилището (ако е било наето)	Когато заповедите за напускане на жилището са оперативни
			9.2	Заповед за отнети права за притежание на жилище (ако е било собствено)	Когато се изгубват правата за собственост при неплащане на жилищния заем или други задължения
	10	Лица, живеещи в дом под заплахата от насилие	10.1	Вписани в полицията инциденти на домашно насилие	Когато се предприема полицейско действие за осигуряване на защита за жертвите на домашното насилие
Неадекватен дом	11	Лица, обитаващи временни и неконвенционални структури	11.1	Подвижни жилища	Без да се смятат като места за постоянно живеене
			11.2	Неконвенционална сграда	Самоделен подслон, колиба или заслон
			11.3	Временна структура	Полу-стабилно съоръжение за подслон, колиба
	12	Лица, обитаващи неподходящо жилище	12.1	Ползване на пространства за живеене, които са неподходящи за обитаване	Определени като неподходящи съобразно националното законодателство или правилата за сградния фонд
	13	Лица, обиващи пренаселено жилище	13.1	Най-високата норма за пренаселеност	Определяно като надхвърлящо националните стандарти за съотношение между жилищна площ или обитаеми стаи и брой обитатели

FEANTSA

European Federation of National Associations Working with the Homeless AISBL

Fédération Européenne d'Associations Nationales Travaillant avec les Sans-Abri AISBL

194 Chaussée de Louvain ■ 1210 Brussels ■ Belgium ■ Tel.: +32 2 538 66 69 ■ Fax: +32 2 539 41 74 ■ office@feantsa.org ■ www.feantsa.org